

Povodom stogodišnjice rođenja V. I. Lenjina

LENJIN O ODBRANI TEKOVINA SOCIJALIZMA

„Svaka revolucija vredi nešto tek onda kad ume da se brani”.
(Lenjin)

Od kako je radnička klasa postala „klasa za sebe”, a naročito od kad je u revolucionarnoj praksi pokazala i stvaralačku sposobnost da menja društvene odnose, dakle, da je suverena snaga socijalističkog preobražaja društva, bilo je nekoliko istorijskih prekretnica gde je istovremeno morala da pokaže snagu i sposobnost da zaštiti i očuva borbom stečene tekovine.

Dakle, stratezijski zadaci radničke klase nalagali su kompleksnu razradu takve koncepcijske orijentacije koja će biti garancija, kako u pogledu postizanja određenih revolucionarnih ciljeva, tako i sagledavanja svih uslova i pretpostavki za očuvanje tekovina revolucije. To su dve strane celovite i jedinstveno postavljene strategije i taktike radničke klase, najdoslednije shvaćene i razrađene u Lenjinovom revolucionarnom delu. Zbog toga njegovi pogledi i danas imaju takvu društvenu težinu i vrednost da moraju biti prisutni na svakom koraku daljeg revolucionarnog kretanja i društvenog preobražaja.

Gledano sa stanovišta onih uspeha i rezultata koje su postigle i postižu radnička klasa i progresivne snage Jugoslavije, kao što su samoupravljanje, demokratske slobode, humanizam i čitava skala drugih socijalističkih društvenih vrednosti, Lenjinovo učenje o zaštiti i odbrani tekovina socijalizma ima posebno značenje.

POUKE NA PRIMERU PARISKE KOMUNE

Istorija borbe radničke klase i progresivnih snaga polazi i od primera i iskustava kada su krupne tekovine bile ili ozbiljno ugrožavane, ili čak i ugušene. Verovatno da u tom pogledu veoma

poučan primer predstavlja Pariska komuna. Na njenom iskustvu učili su i dali posebne priloge Marks i Engels u delu „Građanski rat u Francuskoj” i Lenjin u poznatoj studiji „Država i revolucija”.

Iako je Marks nekoliko meseci pre pariskog ustanka upozoravao na loše predznake njegove dalje perspektive, ipak je sa punom pažnjom i oduševljenjem gorovio i pisao o natčovečanskim naporima i briljantnim uspesima pariskih komunara koji su „jurišali na nebo”. Pa ipak, ova prva istorijska pobeda radničke klase i „najzad pronađeni politički oblik pod kojim se moglo izvršiti ekonomsko oslobođenje rada”, nisu mogli u konkretnom obliku biti i očuvani.

Stoga je Marksova analiza Pariske komune u „Građanskom ratu” od posebnog značaja, jer, između ostalog, ukazuje na dve bitne stvari. Prvo, kakav politički oblik i ustrojstvo treba da ima društvo u kojem vodeću ulogu ima radnička klasa i drugo, samo organizovano društvo može biti sposobno da sačuva izvođenje tekovine. Međutim, Marks i Engels su ovde podrazumevali još i to da radnička klasa, pored političke osposobljenosti mora biti i konkretno organizovana kao sila koja će biti u stanju da oružjem brani stečene pozicije.

Stoga je Lenjin sa najvećom studioznošću analizirao baš ove aspekte koje su iskazali Marks i Engels. Naime, on sa posebnom pažnjom uzima jedan rezime Engelsa koji je, 20 godina posle Komune, dat u predgovoru trećeg izdanja Marksovog „Građanskog rata”.

„Taj rezime — piše Lenjin — produbljen celim iskustvom dvadesetogodišnjeg perioda koji je odvajao autora od Komune... može s pravom biti označen kao *poslednja reč* marksizma u pitanju koje razmatramo.

„U Francuskoj — primećuje Engels — radnici su posle svake revolucije (misli se na buržoaske revolucije, prim. V. V.) bili naoružani: „zbog toga je za buržuje koji su se nalazili na državnom kormilu, razoružanje radnika bila prva zapovest. Otuda posle svake revolucije koju su izvojevali radnici — nova borba, koja se završavala porazom radnika”... I završavajući ovaj citat Engelsa, Lenjin zaključuje:

„Bilans iskustava buržoaskih revolucija koliko je kratak toliko je izrazit. *Suština stvari* (podvukao V. V.) između ostalog i u pitanju o državi (*ima li ugnjetavana klasa oružje?*) — ovde je vanredno zahvaćena”;¹

Ovakvu ocenu Engelsa izrečenu o Komuni, Lenjin označava kao „poslednju reč marksizma” o suštastvenim pitanjima države radničke klase i zaključuje da je „suština stvari” ima li radnička klasa oružje, što praktično znači, da li je tako organizovana da može uspešno braniti, zaštititi i sačuvati stečenu tekovinu.

Zbog toga Lenjin uzima kao okosnicu buduće države da ona mora biti najneposredniji izraz proizvodnog i društvenog bića radničke klase, što praktično znači da odumire u svim klasičnim

¹ Lenjin: „Izabrana dela” tom II, knj. druga, izd. „Kultura” 1950, str. 196.

funkcijama, pa i onim koje se odnose na narodnu odbranu. U tom smislu Lenjin razvija misao — opet na bazi iskustava Komune — da je osnovna snaga odbrane buduće države radničke klase u naoružanom narodu, ili, kako je to popularno isticao — „prosta organizacija naoružanih masa“, „država naoružanih radnika“... „država sovjeta radničkih i vojničkih deputata“ itd.

Za Lenjina, dakle, nije bilo nikakvih iluzija kome treba da pripadne odlučujuća uloga u odbrani tekovina socijalizma. Za njega to nije mogao biti ma kakav drugi organizam — bilo u obliku klasične države, ili njenog birokratskog aparata, ili pak neke druge tvorevine — već radnička klasa i progresivne snage društva, tj. „organizacija naoružanih radnika, po ugledu na Komunu“...²

Ukoliko je to i bila država, ona je opet u viziji morala biti država pod najneposrednijom kontrolom i uticajem radničke klase.

KONCEPCIJA ODBRANE TEKOVINA OKTOBARSKE REVOLUCIJE

Lenjin je, dakle, bez dvoumljenja, dosledno, revolucionarno, hrabro i smelo, teorijski i praktično precizirao puteve kako u pogledu osvajanja pozicija političke vlasti radničke klase, tako i u pogledu puta i načina da se ta vlast očuva.

Istina, bez obzira na vizionarsku moć i revolucionarni realizam Lenjina, pripreme i sami tokovi razvoja oktobarske revolucije nisu bili ni tako jednostavni ni prosti.

U poznatom delu „Država i revolucija“, Lenjin je — koristeći se maksimalno Marksovim i Engelsovim analizama Pariske komune — ta iskustva još jednom sumirao, ali prilagođavajući ih istovremeno prilikama koje su postojale u predrevolucionarnom vremenu. Istina, ovo delo je ostalo nedovršeno (pisano je avgusta i septembra 1917, a štampano 1918. god.) jer — kako kaže Lenjin u predgovoru prvog izdanja — „omela“ me je politička kriza predvečerja oktobarske revolucije 1917. godine. Takvoj „smetnji“ čovek se može samo radovati”.³ Ali, delo je bilo istovremeno i obračun sa svim mogućim iluzijama o tome kakva treba da izgleda baza političkog sistema budućeg društva, upravo za to, da bi bilo sposobno da se tekovine revolucije očuvaju i dalje razvijaju. U zaključku ovog dela Lenjin naglašava:

„Iskustvo komune ne samo što je zaboravljeno, nego je izvištopereno. Radničkim masama ne samo što nije stalno sugerisano da se bliži vreme kada će morati ustati i razbiti staru državnu mašinu zamenjujući je novom i *pretvarajući tako svoju političku vladavinu u bazu socijalističkog preuređenja društva* (podv. V. V.) nego im je sugerisano suprotno i „osvajanje vlasti“ predstavljeno je tako da je ostavljeno hiljadu kapidžika oportunistima”.⁴

² Ibidem str. 226.

³ Ibidem str. 233.

⁴ Ibidem str. 232.

Dakle, jasno i nedvosmisleno, svojstveno velikom teoretičaru naučnog socijalizma i praktičnom rukovodiocu borbe radničke klase, garanciju uspešne pobede i političke čvrstine budućeg socijalističkog društva Lenjin je video, pre svega, u političkoj i ekonomskoj vladavini radničke klase i radnih masa. Iz toga je prirodno proizlazila i snaga i sposobnost masa da sačuvaju izvojevani poredak.

Osloncem na takve naučne pozicije, a osećajući pulseve revolucionarnog bića radničke klase i progresivnih snaga Rusije, Lenjin je dolaskom u Petrograd aprila 1917. konkretno razradio fizionomiju oktobarske revolucije u poznatom programskom dokumentu „Aprilske teze”. Tim dokumentom on je dao jasan plan borbe čija je politička okosnica bila da sva vlast mora pripasti sovjetima, ali da vlast sovjeta može biti zagarantovana samo ako ima najširu podršku u redovima radničke klase, siromašnog seljaštva i progresivnih snaga Rusije.

Razume se, „Aprilske teze” su sadržavale i konkretne revolucionarne mere na ekonomskom planu i to u prvom redu da se fabrike predaju u ruke radnicima, zemlja seljacima, da se uvede radnička kontrola i da se čitav ekonomski život razvija pod kontrolom sovjeta radničkih i vojničkih deputata.

Time su „Aprilske teze” postale politička osnova revolucije, a njihova realizacija bila je garancija da se tekovine revolucije, samo pod tim uslovima, mogu očuvati i dalje razvijati. Ovim delom je istovremeno preciziran i put za osvajanje političke i ekonomske vlasti.

Opređeljujući se za osvajanje političke vlasti oružanom revolucijom, Lenjin nijednom nije gubio iz vida činjenicu da tok oružanih akcija mora biti sukcesivan, iz pobede u pobedu, ali tako da se ključna tekovina ne sme gubiti iz ruku. Naime, politička baza oktobarske revolucije bila je za Lenjina udarna i revolucionarna moć radničke klase i progresivnih masa. A oružani ustanak samo veština na putu za osvajanje političke vlasti. U tom smislu koncepciju ustanka Lenjin postavlja po sledećem:

„Ustanak, da bi bio uspešan, mora se oslanjati ne na zaveru, ne na partiju, već na naprednu klasu... *na revolucionarni polet naroda*... na ustanak treba gledati kao na veštinu, treba *izvojevati* prvi uspeh i od uspeha ići ka uspehu, ne prekidajući *ofanzivu* protiv neprijatelja”.⁵

Tako je Lenjin davao uputstva pred oktobarsku revoluciju u pismu članovima CK, pod opštim naslovom „Marksizam i ustanak”, a na sličan način upozorava i u poznatom pismu „Saveti posmatrača sa strane”. Oslanjajući se na Marksa, Lenjin ukazuje na pravila ustanka, gde kao prvo uzima... „*Nikad se ne treba igrati ustankom*, nego, otpočevši ga, valja znati čvrsto da treba *ići do kraja*”...

A takav koncept je bio jasan: radnička klasa ne sme u borbi dozvoljavati da osvojenu tekovinu ma ko ugrozi. Ona, dakle, „treba

⁵ Lenjin „Vojna dela” izd. VIZ 1962. g. str. 259.

da ide do kraja". A kad se radi o najvitalnijim tekovinama, kao što je osvajanje i očuvanje pozicija političke vlasti, Lenjin poručuje: ... „ne propustiti neprijatelja, makar svi izginuli”.⁶

Sa koliko je genijalnosti Lenjin razrađivao svaku političku i oružanu akciju, koliko je u tim akcijama bila stalno prisutna misao da se osvojeno ne sme izgubiti, već da se u borbi mora ići stalno napred, vidi se po dinamici političkih, ekonomskih i vojnih mera koje je realizovao, tako reći, samo u jednom danu — 7. novembra (25. oktobra) 1917. dakle na dan revolucije, došavši u Smoljni. Tokom čitave noći davao je direktna uputstva vojnim jedinicama, odredima crvenogardijaca, preduzećima, rejonskim komitetima i konkretno razradio plan i rukovodio njegovom realizacijom pri osvajanju Zimskog dvorca. Tokom prepodneva lično je napisao proglas „Građanima Rusije” u kojem je saopšteno da je vlast prešla u ruke Sovjeta, a onda prisustvovao istorijskoj sednici Petrogradskog sovjeta gde je kazao poznate reči: „Od danas nastaje novo razdoblje u istoriji Rusije i sadašnja treća ruska revolucija mora na kraju dovesti do pobeđe socijalizma”.⁷

U toku popodnevna Lenjin je radio na istorijskim dokumentima II kongresa Sovjeta koji je počeo da radi uveče. Na njemu su usvojeni: dekret o miru, dekret o zemlji i izabrani — Sveruski centralni izvršni komitet Sovjeta radničkih i vojničkih deputata i Sovjet narodnih komesara.

Takva dinamika napora i delatnosti najupečatljivije govori o tome sa kakvom je brigom Lenjin realizovao svoje zamisli, upravo da bi se stečene pozicije radničke klase mogle uspešno čuvati i braniti.

„Lenjin nije spavao 48 časova... I evo, usred noći, da ne bi nekoga probudio, Vladimir Ilić, tiho, na prstima, prilazi stolu i piše dekret o zemlji. Nad Petrogradom je svitalo kada je Lenjin spremio istorijski dekret”.⁸

Takvim natčovečanskim naporima Lenjin je realizovao svoje zamisli, oslanjajući se na koncentrisane snage revolucije.

Međutim, briljantni uspesi revolucije, snažan zamah revolucionarnih masa i temeljiti revolucionarni zahvati socijalno-političkih i ekonomskih mera, nagnali su snage kontrarevolucije da izaberu posebnu strategiju i taktiku. Naime, trebalo je svim snagama ustremiti se kako na izvojevanje tekovine Oktobra, tako i na čitavu Lenjinovu koncepciju daljeg razvoja i sprovođenja revolucije.

Uočivši na vreme ove opasnosti, Lenjin je nesmanjenom snagom revolucionara proširio svoje učenje i revolucionarnu praksu koji su se odnosili na odbranu i zaštitu tekovina socijalističke revolucije. U stvari, on je odbranu tekovina socijalizma shvatio kao istorijsku nužnost, naglašavajući da nije bilo „takvih revolucija koje se nakon pobeđe mogu staviti u džep i odmarati na lorikama”. Trebalo je, dakle, dalje raditi kako na zaštiti osnovnih

⁶ Ibidem str. 286.

⁷ „V. I. Lenjin” — kratka biografija, izd. „Komunist” 1969. str. 85.

⁸ Ibidem str. 86.

tekovina (vlast Sovjeta) tako i čitavom nizu unutrašnjih i spoljno-političkih zadataka radi afirmacije i odbrane Oktobra.

Zato se pred Lenjina postavilo ozbiljno pitanje — koji su najbolji putevi za realizaciju tih koncepcija. U tom rezonovanju on je pošao od objektivnih uslova u kojima će se naći mlada sovjetska republika, a to je bio rat. Rat, je naime, u datom trenutku objektivno bio najveća opasnost po tekovine Oktobra. A one su do te mere bile ugrožene, da je Lenjin u poznatom dokumentu „Socijalistička otadžbina je u opasnosti“, od 8 najvažnijih zadataka, stavio na prvo mesto sledeće dve: „1. Sve snage i sredstva zemlje potpuno se stavljaju u službu revolucionarne odbrane. 2. Svim sovjeticima i revolucionarnim organizacijama stavlja se u dužnost da brane svaki položaj do poslednje kapi krvi“.⁹

Razume se, rezonujući objektivno, Lenjin je došao do zaključka da je za rešavanje situacije opravdano pristati i potpisati separatan mir sa imperijalističkom Nemačkom, čak i po cenu žrtava koje bi taj mir doneo. Ali te je žrtve Lenjin shvatio kao jedini uslov i način za očuvanje tekovina Oktobra i revolucije, mada nije u početku imao podršku čak ni u Centralnom komitetu partije.

Obrazlažući ovu svoju koncepciju o odbrani tekovina socijalizma, Lenjin je govorio:

„...mi se nalazimo u ratu i sudbinu revolucije rešiće ishod rata. To treba da bude *prva i poslednja reč naše agitacije, čitave naše političke, revolucionarne i reformatorske delatnosti*. (Podv. V. V.). Mi smo učinili tako mnogo za kratko vreme, ali sve to treba dovesti do kraja... naš je zadatak sada da tu snagu socijalizma, tu socijalističku buktinju, taj izvor socijalizma koji aktivno deluje u celom svetu, podržimo, odbranimo i sačuvamo — to je u sadašnjem stanju stvari — vojni zadatak“.¹⁰

Lenjin je, dakle, jasno i nedvosmisleno istakao da u datom momentu sudbina revolucije zavisi od ishoda rata. A rat je objektivno pomagao kontrarevoluciju.

Međutim, bez obzira na situaciju, za Lenjina nije bilo dovoljno da se sve stavi u poziciju pasivne odbrane onoga što je stečeno. Naprotiv, on je neprekidno ukazivao i podsticao na to da se socijalističke tekovine dalje razvijaju i učvršćuju i da se na bazi toga radnička klasa i radne mase uveravaju u vrednosti novog društvenog poretka. Znači, učvršćivanje i dalji razvoj tekovina predstavljalo je sastavni deo i njihove odbrane. U tom smislu Lenjin je isticao:

„...ma koliko da se neprijatelj naprezao da nam oduzme nove teritorije, ipak, Rusija, za sada, uprkos svemu, uživa mir i može učvrstiti svoje socijalističke tekovine. Tim putem mi smo pošli još *dalje nego što su mnogi od nas zamišljali*. Na primer, *naša radnička kontrola otišla je mnogo dalje od onih oblika u koje se izlila u početku* i mi sada stojimo pred *pretvaranjem drža-*

⁹ Lenjin „Izabrana dela“ tom. II izd. „Kultura“, Bgd. 1950. str. 290.

¹⁰ Lenjin „Vojna dela“ itd. VIZ 1962. str. 346.

*vne uprave u socijalistički poredak. . . Mi već imamo potpunu radničku upravu u industriji". . .*¹¹ (Podvukao V. V.).

Socijalistička stvarnost za Lenjina bila je tako shvaćena da mora u prvom redu potvrđivati samu sebe, tj. da ta stvarnost ima takvu snagu, da se može paralelno i braniti i razvijati. Drugim rečima, garanciju za odbranu socijalističke tekovine Lenjin je video u onim procesima gde se proširuje uloga radničke klase u upravljanju preduzećima, a taj proces je istovremeno za njega predstavljao pretvaranje državne uprave u socijalistički poredak. Praktično, snagu odbrane mlade socijalističke republike Lenjin je video u radničkoj klasi koja je stavljena u poziciju političkog subjekta, kroz radničku kontrolu i radničku samoupravu. Iz ovoga je stvarana Lenjinova revolucionarna logika: radnik će sigurno biti u stanju da uloži maksimum snaga da bi očuvao tako veliku tekovinu kao što je pravo na odlučivanje i upravljanje proizvodom svoga rada. To je bila živa realnost i glavna snaga revolucije.

OFANZIVA I PRITISCI KONTRAREVOLUCIJE

Mnoge su se snage okomile na tekovine Oktobra i ovakvu Lenjinovu koncepciju. Snage kontrarevolucije našle su se na istom koloseku. U ofanzivu su krenule kako snage svrgnute buržoazije, potpomognute istim snagama spolja, tako i razne struje desnog i levog oportunitizma i zastranjivanja u radničkom pokretu Rusije i Evrope.

Praktično, tekovine Oktobra je trebalo braniti na dva fronta. Razume se, za Lenjina je bilo od posebnog značaja razračunavanje sa onim snagama koje su se rađale u redovima partije i radničke klase, a podržavane oportunitizmom II internacionale i trockističkim koncepcijama levičarstva. Jer, bilo je potpuno jasno: ako bi se radnici zavarali raznim frazama koje su dolazile u doba osvajanja ključnih pozicija radničke klase kao što je vlast sovjeta, bila bi potkopana osnovna snaga revolucije i tekovine bi neminovno morale doći u pitanje. Tako je Lenjin morao da se razračuna sa protivnicima i to u najtežim danima Oktobra. A razračunavanje je trebalo da bude kako na praktičnom tako i teorijskom planu.

Naime, Lenjin je optuživan da je izdao interese radničke klase, za nacionalizam, oportunitizam, reviziju Marksovog učenja itd. i tsl. Napadi su se razvijali do te mere da se od Lenjina zahtevalo da u ime marksizma, svetske revolucije, internacionalizma, humanizma itd. napusti borbu za učvršćenje vlasti sovjeta, kao najvišalnije tekovine radničke klase.

Tako je, između ostalog, februara 1918. Moskovski oblasni biro SDRPR izglasao rezoluciju kojom se izražava nepoverenje prema Lenjinovom Centralnom komitetu i gde se direktno i otvoreno zahtevalo od njega da se u interesu daljeg razvoja međunarodne revolucije, odrekne vlasti sovjeta. Lenjin je ovu apsurdnu i izdaj-

¹¹ Ibidem.

ničku misao nazvao „Čudno i čudovišno“ i pod istim naslovom objavio u „Pravdi“ rad kojim je levičare i ostale protivnike dotukao. U tom radu Lenjin je istakao nekoliko veoma značajnih misli koje nesumnjivo čine bogat prilog daljem marksističkom pogledu na socijalističku revoluciju i socijalizam.

Prvo, Lenjin je nedvosmisleno opovrgao apstraktne teorije o internacionalizmu i svetskoj revoluciji, dokazujući da je internacionalističko, u stvari, ono što konkretno čini i ostvaruje svaka radnička klasa i partija u skladu sa uslovima borbe u sopstvenoj zemlji. A u datom momentu očuvanje i učvršćenje sovjetske vlasti, za Lenjina i radničku klasu Rusije bila je najviša internacionalistička obaveza i najneposrednija pomoć svetskoj revoluciji. U tom duhu Lenjin, između ostalog, piše:

„U stvari, interesi međunarodne revolucije zahtevaju da sovjetska vlast koja je oborila buržoaziju jedne zemlje *pomaže* toj revoluciji, ali da *oblik* pomoći izabere u skladu sa svojim snagama. Pomagati socijalističkoj revoluciji u međunarodnim razmerama, pristajući na mogućnost poraza te revolucije u *datoj* zemlji — takvo gledište ne proizilazi čak ni iz teorije podsticanja”.¹²

Dakle, Lenjin — optuživan za nacionalizam i izdaju interesa svetske revolucije — upravo dokazuje suprotno: da bi najveća izdanja svetske revolucije i antiinternacionalistički akt bio upravo u tome ako bi se izgubila najveća tekovina Oktobra — vlast sovjeta.

Iz ovog Lenjinovog zaključka proizišao je i drugi koji se odnosi na primenu oblika borbe radničke klase pri osvajanju političke vlasti. Polazeći opet od analiza konkretnih uslova borbe u datoj zemlji, on nedvosmisleno naglašava da ustanak ne treba da bude obavezan oblik borbe i da — pozivajući se na marksizam međunarodnu revoluciju može podsticati i mir, a ne samo rat.

„Možda autori (Moskovski biro, prim. V. V.) misle da interesi međunarodne revolucije zahtevaju njeno *podsticanje*, a da bi takvo podsticanje mogao da bude jedino rat, a nikako mir... Takva teorija bila bi isto što i gledište da je oružani ustanak oblik borbe koji je obavezan u svim uslovima”.¹³

Dakle, Lenjin je na konkretnom primeru borbe za očuvanje tekovina radničke klase Rusije razvijao i nova saznanja o putevima borbe za socijalizam, o internacionalizmu, jedinstvu i zadacima proletarijata itd. Prema tome, najveća škola Lenjinovih koncepcija bila je revolucionarna stvarnost tadašnje Rusije i Evrope, a odbrana tekovina radničke klase najsvetija dužnost revolucionara. To je Lenjinu i njegovim pristalicama i davalo divovsku snagu da se uspešno razračunavaju sa protivnicima, ma sa koje strane dolazili.

Na sličan način Lenjin je odbio optužbe koje su mu upućivali „levičari“ sa drugih strana, kao i kauckijanski oportunisti II Internacionalne itd. U delima „Dečija bolest“ levičarstva u komunizmu“ i „Proleterska revolucija i renegat Kaucki“, Lenjin je još kom-

¹² Lenjin „Izabrana dela“ tom. II. izd. „Kultura“ 1950. g. str. 295.

¹³ Ibidem.

pleksnije razradio svoje poglede u odnosu na puteve borbe radničke klase i načine očuvanja stečenih tekovina. Time je istovremeno odbacio sva podmetanja i optužbe koje su upućivane na njegovu koncepciju.

Na toj osnovi Lenjin je uspeo da pridobije mase, a u prvom redu radničku klasu, siromašno i srednje seljaštvo, i tako ujedinjenim snagama odbije intervenciju ujedinjenih imperijalističkih sila. Ali on je time dobio i najšire simpatije i podršku progresivnog međunarodnog javnog mnjenja.

Zahvaljujući, dakle, tako shaćenom, naučno-teorijski i praktično realizovanoj koncepciji odbrane tekovina socijalizma, Lenjin je mogao mirno i jednostavno da konstatuje:

„Sovjeti su pobedili u celom svetu”.

„Oni su pobedili pre svega i najviše u tom pogledu što su osvojili simpatije proleterskih masa. To je najglavnije. Nikakva zverstva imperijalističke buržoazije, nikakvi progoni i ubijanja boljševika ne mogu da otmu masama ovu tekovinu”.¹⁴

Time je ne samo pobedila jedna ideja i praksa realizovana na tlu Rusije, već je na tim idejama i toj praksi otvoren put u nove prodore borbe za socijalizam. Lenjinova koncepcija i iskustva Oktobra bili su ideja-vodilja kojom se rukovala Komunistička partija Jugoslavije u našoj revoluciji.

LENJINOVU UČENJE I NAŠA STVARNOST

Ako se pogledaju okosnica i srž razvojnih tokova, uspeha i pobeda naše radničke klase i uporede sa onim što je činila i ostvarivala radnička klasa Rusije pod rukovodstvom Lenjina, neka poređenja se prosto nameću.

Naime, postoji očigledna srodnost u koncepciji naše radničke klase, predvođene Savezom komunista, odnosno Komunističkom partijom i drugom Titom, i radničke klase Rusije, predvođene Lenjinovim idejama. Ta srodnost je, pored ostalog, najuočljivija u sledećem:

1. I jedna i druga koncepcija borbe za socijalizam bile su najneposredniji izraz i odraz datog vremena i „datih uslova u datoj zemlji”. To je, u stvari, *zajednička osnova za stvaralački pristup i konkretna primena marksističke naučne misli i prakse*: Lenjina i njegove partije i klase u Oktobru, druga Tita, KPJ, odnosno SKJ i radničke klase naše zemlje, u našoj revoluciji.

2. I jedna i druga koncepcija zasnivale su se na revolucionarnom kursu da radnička klasa, uz podršku najprogresivnijih snaga društva, mora biti *sprema da brani osvojene tekovine i da ih dalje razvija*.

3. I jedna i druga koncepcija imale su *oslonac u radničkoj klasi*, a garancija za to bila je njeno uvođenje u poziciju osnovnog

¹⁴ Lenjin „Izabrana dela” tom. II. knj. druga, izd. „Kultura”, Bgd. str. 107.

političkog subjekta društva, sa punim pravom na političko, ekonomsko i kulturno odlučivanje o svojoj sudbini i proizvodima svoga rada.

4. I jedna i druga koncepcija imale su političku okosnicu u *samoupravljanju kao osnovnom produkcionom i društvenom odnosu*. Iz ovoga proizilazi i čitav kurs u razvoju političkog sistema, odumiranja države, debirokratizacije, humaniziranja društvenih odnosa itd.

5. I jedna i druga koncepcija bile su *izložene jakim pritiscima, optužbama, klevetama, pretnjama itd.* pa i praktičnim pokušajima diskreditovanja i ometanja u ekonomskom i političkom razvoju, zato da bi se oslabile pozicije i snaga radničke klase i da bi se stvorili uslovi za vraćanje na stare i preživele društvene odnose.

6. Konačno, i jedna i druga koncepcija imale su zajedničku osnovu u usmeravanju snaga društva za odbranu i očuvanje tekovina revolucije, a to je bila *orijentacija na opštenarodnu odbranu* i otvor agresiji i pritiscima ma sa koje strane dolazili. Tekovine radničke klase bile su sinonimi za njeno nacionalno i socijalno biće. A internacionalistička obaveza shvatana je prevashodno u tom smislu da svaka radnička klasa mora uložiti sve snage za očuvanje socijalističkih tekovina.

To je, uostalom, bila i jeste garancija da se socijalistička rekonstrukcija i transformacija pretvori u svetski proces, a savremena istorija je nepobitno potvrdila ispravnost ovakvog učenja i praktičnog revolucionarnog kursa.

Ako bi se u kontekstu ovih razmatranja izveo zaključak koja je u savremenim uslovima borbe za socijalizam najznačajnija tekovina radničke klase naše zemlje, za koju se ona objektivno treba da bori radi njenog očuvanja, upravo onako kako se borila radnička klasa Rusije pod rukovodstvom Lenjina, onda je to bez sumnje samoupravljanje. Naime, onako kako je Lenjin učio da se treba boriti za očuvanje osnovnih tekovina radničke klase Rusije — vlast sovjeta sa pravom radnika na upravljanje i kontrolu nad proizvodima svoga rada, tako je i tekovina radničke klase naše zemlje — samoupravljanje, okosnica za angažovanje svih snaga radi njegovog očuvanja.

Zbog toga su samoupravljanje i opštenarodna odbrana postali sinonimi uspešnog razvoja i daljeg jačanja samoupravnog socijalizma. Takav stav proizilazi iz uverenja da bi ma kakvo ugrožavanje samoupravljanja kao osnovnog produkcionog i društvenog odnosa, istovremeno značilo atak na najvitalniju tekovinu radničke klase i osnovu njenog socijalnog, političkog, kulturnog i ekonomskog bića, kao i čitav sklop društvenih vrednosti samoupravnog socijalizma. To je u suštini lenjinski stav — stav o beskompromisnom očuvanju revolucionarnih tekovina radničke klase.

Samoupravno, socijalističko biće Jugoslavije najneposrednije je utkano i integrisano ili, bolje rečeno, identifikovano sa nacionalnim i socijalnim bićem svih naroda i narodnosti naše zemlje. Istina, niko u Jugoslaviji ne želi da samoupravljanje prisvoji kao izuzetnu nacionalnu osobenost ili samoproizvod borbe isključivo naše radničke klase i progresivnih snaga. Ali samoupravljanje je

u biću radničke klase naše zemlje do te mere afirmisano, da se ceni kao najveća pobjeda proletarijata na putu svog oslobođenja.

Zbog toga radnička klasa i svi radni ljudi naše zemlje postaju duboko svesni da bi atak na nacionalni suverenitet značio i atak na samoupravni socijalizam i sve njegove vitalne tekovine.

Prerana smrt Lenjina omela ga je da do kraja realizuje mnoge ideje u daljem razvoju i čuvanju tekovina radničke klase. Međutim, Lenjinu nije bila strana i takva misao da razvije ideje i poglede o mogućim opasnostima po tekovine radničke klase jedne zemlje, koje bi mogla ugrožavati neka druga, takođe socijalistička zemlja. Jasno i nedvosmisleno on je ovakvo moguće „usrećenje” od strane neke socijalističke zemlje nazvao najopasnijim podrivanjem i ugrožavanjem mogućih tekovina proletarijata. Jer, ako bi radničke klase dveju zemalja došle u sukob, ako bi jedna od njih ugrožavala tekovine druge, nametala se za hegemonu i sl., to bi objektivno značilo kraj u ostvarivanju progresivne društvene uloge radničke klase, kako u jednoj zemlji, tako i šire.

Koristeći se i uvažavajući u ovom pogledu ideje Engelsa i podrazumevajući u tom kontekstu internacionalističke odnose između radničkih klasa i progresivnih zemalja, Lenjin je pisao:

„Engels ističe samo *jedan bezuslovno internacionalistički princip* koji primenjuje na sve „tuđe narode”, to jest ne samo na kolonijalne: *nametati im usrećenje značilo bi podrivati pobjedu proletarijata*”.¹⁵ (Podvukao V. V.).

Zbog svega toga valja se setiti i nekih presudnih dana iz naše revolucije koji se po mnogo čemu podudaraju sa presudnim danima Oktobra. Ali u svemu ovome bitno je uočiti da su Lenjinovo učenje i praksa imali pun smisao u ostvarivanju tekovina naše revolucije, a posebno onih koje čine njihovu osnovu, kao što je samoupravljanje.

U tome i jeste veličina Lenjinovih ideja kojih se treba podsetiti, od kojih treba učiti i dalje ih razvijati. To je i dug prema čoveku čiji je život započeo pre 100 godina, a čije će delo živeti dok je čoveka.

Potpukovnik,
Voja VUKIČEVIĆ

¹⁵ Lenjin, Dela, tom. XXII. IV izd. na ruskom str. 337.